

Rm. 21

Dr. St. Odłanicki-Poczobutt

PLANOWANIE NIEMIECKIE W DZIEDZINIE ZMIAN W STRUKTURZE
AGRARNEJ I LUDNOSCIOWEJ NA TERENIE WOJ. POZNANSKIEGO, POMOR-
SKIEGO I ZIEM PRZYLEGŁYCH.

Poznań, 1947 r.

Opracowano na zlecenie Biura
Planowania Wsi Głównego Urzędu
Planowania Przestrzennego.

Planowanie niemieckie w dzie-
dzinie zmian w strukturze agrar-
nej i ludnościowej na terenie woj.
poznańskiego, pomorskiego i ziem
przyległych.

W wyniku klęski Niemiec hitlerowskich nie tylko ujawnił się ogrom nieznanych w dziejach ludzkości zbrodni, popełnionych przez Niemców na okupowanych przez nich terenach, lecz również powstała możliwość wydobycia na światło dzienne różnych dokumentów, w tym tajnych i ściśle poufnych, pozwalających odtworzyć ^{choć} ~~XXXX~~ fragmentarycznie te metody i sposoby, którymi Niemcy posługiwali się przy realizacji swych planów zaborczych. Dla uzyskania pełnego obrazu brak jeszcze ^u wiele danych, nie wszystkie źródła archiwalne są dostępne ; znaczna część uległa zniszczeniu w toku działań wojennych, względnie wywieziona została przez cofających się Niemców ; nie mało też niszczone w rozproszeniu, bądź też stanowi makulaturę, z wielką szkodą dla przyszłych gruntownych badań dziejów gospodarczych i politycznych tego tragicznego okresu historii lat 1939 - 1945. To też wielką zasługą Instytutu Zachodniego w Poznaniu, jego Sekcji Dokumentacyjnej jest uratowanie od zagłady i zgromadzenie materiałów źródłowych, dotyczących okresu okupacyjnego przede wszystkim na Ziemiach Zachodnich. Materiały te w znacznym stopniu pomocne były i przy niniejszym ~~opracowaniu~~ opracowaniu, za co na tym miejscu składam Instytutowi podziękowanie.

Od wieków trwające nieprzerwanie dążenie Niemców do rozszerzenia swego stanu posiadania na terytoria położone na wschód od

ich granicy, " Drang nach Osten " znalazło swój krwawy wyraz w wojnie 1939 - 1945 r. Ekspansji tej nie położyła kresu pierwsza wojna światowa. Rewizja traktatu wersalskiego, a więc i tych jego postanowień, które dotyczyły przekazania Polsce Pomorza, Poznańskiego i Górnego Śląska, stała się naczelnym postulatem polityki zagranicznej wszystkich rządów niemieckich w okresie między pierwszą i drugą wojną światową. Z utratą tych ziem Niemcy nie chcieli się pogodzić bardziej, niż z utratą kolonii, czy Alzacji i Lotaryngii. Walka o zniesienie traktatu wersalskiego stała się naczelnym hasłem propagandowym ruchu narodowo-socjalistycznego w Niemczech. Program tego ruchu wyraźnie pomagał się terenów kolonizacyjnych, wschodnio-europejskich, dla osiedlenia nadmiaru ludności niemieckiej. 1) Po dojściu hitleryzmu do władzy podjęta została wyteżona praca mająca na celu stworzenia warunków, któreby umożliwiły zrealizowanie głoszonych haseł, a więc w pierwszym rzędzie przystąpiono do szybkiej rozbudowy przemysłu wojennego i organizowania sił zbrojnych. Obok tego, przygotowania do rozprawy o rozszerzenie " przestrzeni życiowej " dotyczyły się i w innych kierunkach. Wzrosło mianowicie zainteresowanie się terenami wschodnio-europejskimi, jako tymi, które czy to drogą pokojową czy w drodze rozprawy wojennej miały wejść w skład " Wielkich Niemiec ". Przesądzając z góry wynik akcji na swoją korzyść, pomyślano o tym, żeby wykonać prace przygotowawcze, któreby umożliwiły szybkie opanowanie pod względem politycznym i gospodarczym zdobytych terenów.

Przedwojenny plan niemiecki przebudowy struktury agrarnej w Poznańskim i na Pomorzu.

Że te prace podjęte zostały na długo przed wybuchem II wojny światowej, dowodem służy tajny plan przebudowy struktury agrarnej

---

1) A. Krzyżanowski. Wiek dwudziesty. Warszawa 1947.

w Poznańskim i na Pomorzu, wykonany przez sztab Reichsbauernführera i noszący datę " sierpień 1939 r " 2) Plan ten, wykonany bardzo starannie pod względem technicznym, składa się z szeregu map i wykresów, dając w całości okazałych rozmiarów album. Punktem wyjścia dla planu jest analiza stanu faktycznego, oparte o dane statystyki polskiej, w dziedzinie stosunków ludnościowych i narodowościowych (dane statystyczne odnośnie ludności niemieckiej oparte są na obliczeniach Zjednoczenia Niemieckiego w Polsce), dalej w zakresie stosunków glebowych i ustroju rolnego na tym terenie wraz z danymi odnośnie poszczególnych upraw i stanu hodowli. Na tle tych danych zaprojektowana jest przebudowa struktury agrarnej pod kątem wzmocnienia niemieckiego stanu posiadania i wydatnego zwiększenia liczby ludności niemieckiej. Cały obszar potraktowany jest jak gdyby część składowa Rzeszy Niemieckiej, poszczególnym strefom wyznaczono w planie specjalne zadania polityczne i gospodarcze. Obok map i wykresów podane są krótkie wyjaśnienia i zestawienia liczbowe. Zagięły tylko 3 załączniki do planu i część kartek z wyjaśnieniami, zasadnicze tablice natomiast są w całości. Jak ten plan powstał, kiedy i jakimi drogami miał być w zamierzeniach projektodawców realizowany - o tym brak w dokumencie jakiegokolwiek wzmianki.

Na następnych stronicach przytaczam w prawie dosłownym tłumaczeniu najważniejsze dane z tego planu oraz odbitki (w 1 egz.) tych tablic, które służą ilustracją dla liczbowych danych planu.

-
- 2) Egzemplarz tego planu znajduje się w Instytucie Ekonomii Rol.U.P. kierowanym przez Prof.Dr.W. Schramma; za łaskawe udostępnienie mi tego dokumentu składam p. prof. Schrammowi podziękowanie.

S - Planowanie

Okręg II.

Osiedlenie chłopów na Pomorzu i w Poznańskim

Urząd sztabu " Reichsbauernführera

Oddział S - Planowania

Sierpień 1939 r.

(woryginał /

Geheim

S - Planung

Gebiet II.

Die bäuerliche Besiedlung Pomerellⁿ und Posens

Stabsamt des Reichsbauernführers

Abteilung S - Planung

August 1939

W y k a z m a p

Mapa Nr

Mapa poglądowa powiatów

1.

A. Podstawy planowania.

I. L u d n o ś ć

1) Sprawy narodowościowe.

Współdział niemieckiej ludności w 1910 r. 2A.

" " " w 1931 r. 2B.

" " " w 1934 r. 2C

Spadek liczby ludności niemieckiej

w latach 1910 - 1934 2D

Współdział Niemców w gminach w 1934 r. 3

Rozmieszczenie niem. ludności w 1934 r. 4

Zestawienie niem. ludności wg.

przynależności do ludności wiejskiej

i miejskiej i do wyznania 5.

2) Polityka ludnościowa.

Gęstość zaludnienia w 1931 r.	6
Zmiany gęstości zaludnienia od 1921 - 1931 r.	7
Gęstość ludności rolniczej	8
Położenie z punktu widzenia polityki ludnościowej niemieckiej grupy narodowej w Polsce w porównaniu z ogólną ludnością Polski, Rzeszy Niem. i niemiec- kich wschodnich prowincji. Współdział młodzieży (10 - 14 lat) niemieckiej i ogółu młodzieży wiejskiej na Pomorzu i w Poznań- skim	9/10
Struktura wieku niem. grupy narodowej na Pomorzu i w Poznańskim (1934 r.) w porównaniu z ogółem lud- ności tego obszaru (1931 r.) i sąsiednich provin- cji niemieckich Grenzmark i Prusy Wschodnie (1933 r.)	11/12

3) Struktura zawodowa.

Struktura zawodowa w 1931 r.	13
" " niemieckiej ludności i ogółu ludności	14
Ludność rolnicza oraz ludność rolnicza czynna zawodowo	15

II. G l e b y.

1) Rodzaje gleb

Mapa gleb	16
---------------------	----

2) a) Użytkowanie gruntów.

Lasy	17
Łąki i pastwiska	18
Powierzchnie uprawy żyta	19
" " pszenicy	20

Powierzchnia uprawy owsa	21
" " jęczmienia	22
" " buraków cukrowych	23
" " ziemniaków	24
Stosunek poszczególnych upraw	25
2 b) H o d o w l a .	
Hodowla bydła	26
" krow	27
" koni	28
" świn	29
" owiec	30
" koz	31
Stan inwentarza żywego (zestawienie)	31a
3) S t r u k t u r a a g r a r n a .	
Niemiecka i polska własność ziemska ^w ~~ca~~ 1914r. 32A ~~XX~~	
Niemiecka i polska własność ziemska w 1921r. 32B	
" " " " w 1934r. 32C	
Straty niemieckiej własności ziemskiej w 1914 - 1934 r.	32D
Struktura agrarna okręgu	33A
" " niem. własności w 1934 r.	33B
" " polskiej " w 1921 r.	33C
Reforma rolna 1926 - 1938	34
Przebudowa struktury agrarnej okręgu	35
B. P l a n o w a n i e .	
Z I Przeprowadzenie i wyniki częściowego celu I	36
Powierzchnia dla przeprowadzenia Z I	37

Z II Przeprowadzenie i wyniki częściowego celu II.	38
obszary scalenia	39
AS - ANS	
Zapotrzebowanie i wyniki przy przeprowa-	
dzeniu wysiedlenia Polaków i osiedlenie Niem.	40
Silne gospodarstwo polskie chłopstwo również	
po przeprowadzeniu Z I i Z II.	41
Posiadłość leśna, kość pacierzowa zagrody	
chłopskiej	42
Rozczłonkowanie okręgu osadnictwa	
Naturalne okręgi osadnictwa	43A
Strefy osiedlenia	43B
Mapa geograficzna okręgu	44
W y k a z z e s t a w i e n	
Załącznik do planu I	
Rozmieszczenie ludności niemieckiej	
Załącznik do planu II	
Państwowe domeny i lasy oraz posiadłości	
Pruskiej Komisji Kolonizacyjnej.	
Załącznik do planu III.	
Osadnictwo Pruskiej Komisji Kolonizacyjnej	
do 1913 r.	
Osadnictwo polskie.	

Jak widzimy, plan skonstruowany jest według najczęściej stosowa-
nej w planowaniu niemieckim metody : za punkt wyjścia przyjęte zos-
tały dane z zakresu stosunków demograficznych, następnie ~~geograficz-~~
~~nych~~ gospodarczych i na tle obrazu stanu faktycznego zaprojektowa-
no obraz " idealny " struktury. Zestawienia liczbowe nie są wolne
od błędów - zostały one powtórzone i w tłumaczeniu, ażeby nie wpro-
wadzić rozbieżności z oryginałem.

L u d n o ś ć n i e m i e c k a w l a t a c h 1 9 1 0 ,
1 9 3 1 , 1 9 3 4 .

Mapy 2 A, 2 B, 2 C podają udział ludności niemieckiej w ogólnym zaludnieniu prowincyj Pomorze i Poznań w latach 1910, 1931, i 1934. Mapa 2 ~~C~~ (1934) dla liczby Niemców oparta jest na obliczeniach Niemieckiego Zjednoczenia z 1934 r., dla ogólnego zaludnienia - wyniki polskiego spisu ludności z 1931 r. Mapa 2 D (ubytek ludności niemieckiej) obejmuje wyniki trzech pojedynczych zestawień . Przytoczone na mapach liczby podane są w zestawieniach 2a, 2b, 2c itd.

Liczbą 1.140.000 wykazują dzisiaj Niemcy w Polsce największą mniejszość narodową w Europie. Jej rozmieszczenie wewnątrz państwa polskiego wykazuje zestawienie 2a.

Niemiecka ludność w Poznańskim i na Pomorzu wynosiła w 1910 r. 1.100.372. Spadła ona do 1921 r. o 54,2% w stosunku do stanu wyjściowego na 503.617 i skurczyła się do 1926 r. o dalsze 32,2% liczby z 1921 r. do 341,505. Do 1934 r. liczba Niemców zmniejszyła się jeszcze o 28.815 do liczby 312.690, a więc o 8,4% stanu z 1926r.

Porównanie obu map 2A i 2B oraz danych liczbowych z następujących zestawień wykazuje, że udział Niemców od 1910 - 1931 silnie spadł, od tego zaś okresu czasu cofa się o nieznaczny odsetek; pojedyncze powiaty wykazują nieznaczny przyrost.

Naogół ludność niemiecka Poznańskiego i Pomorza od ostatniego przedwojennego niemieckiego spisu ludności do 1934 r. straciła 787.682 osoby (71,6%) a więc prawie 3/4 swego poprzedniego stanu.

Liczby te wykazują, jak ostra i radykalna walka narodowościowa prowadzona była na ziemiach państwa polskiego; to czego pruska polityka kolonizacyjna w ostatnim dziesięcioleciu przed wojną na sku-

tak różnych hamulców i niejasnych założeń kierownictwa państwa uczynić nie zdołała, polska świadomość narodowa i zorganizowana polityczna wola na polskich zachodnich obszarach w ciągu dwóch dziesięcioleci prawie całkowicie dokonała. Udział Niemców w ogólnym zaludnieniu spadł z 37,1% w 1910 r. na 9,8% w 1934 r.

Udział Niemców w ogólnym zaludnieniu

1910 - 37,1%	1931 - 9,4%
1921 - 17,3%	1934 - 9,8%
1926 - 11,8%	

Spadek udziału Niemców w ogólnym zaludnieniu jest różny na poszczególnych obszarach; największą stratę w latach 1910-1934 wykazuje Pomorze.

Spadek niemieckiej ludności w okręgach : Pomorze, Bydgoszcz i Poznań .

Na 100 Niemców w latach	1910	1921	1926	1910
wynosił spadek do roku	1921	1926	1934	1934
na Pomorzu	58,2	33,3	8,3	74,5
w Bydgoszczy	48,7	33,7	10,5	69,6
w Poznaniu	54,4	29,5	6,8	70,1
na całym obszarze . . .	54,2	32,2	8,4	71,6

Ponieważ na Pomorzu udział ludności wiejskiej jest szczególnie wielki, przeto silny spadek niemczyzny w okresie 1910-1934 oznacza, że tu ludność wiejska specjalnie została zdziesiątkowana.

Podczas gdy na Pomorzu z pośród 16 powiatów 10 powiatów posiadają straty ludnościowe powyżej przeciętnych, to w Poznańskim z ogólnej liczby 27 powiatów tylko 8 wykazują znaczniejszy spadek. Liczby wskazują na celowość polityki państwa polskiego, skierowanej ku zabezpieczeniu Korytarza i tym samym dostępu do morza.

Dopiero po osiągnięciu tych najpilniejszych celów przystąpiono z tą samą gruntownością do niszczenia związanej z ziemią niemiecką na pozostałych obszarach.

Postępy polonizacji w poszczególnych powiatach wykazuje następujące zestawienie.

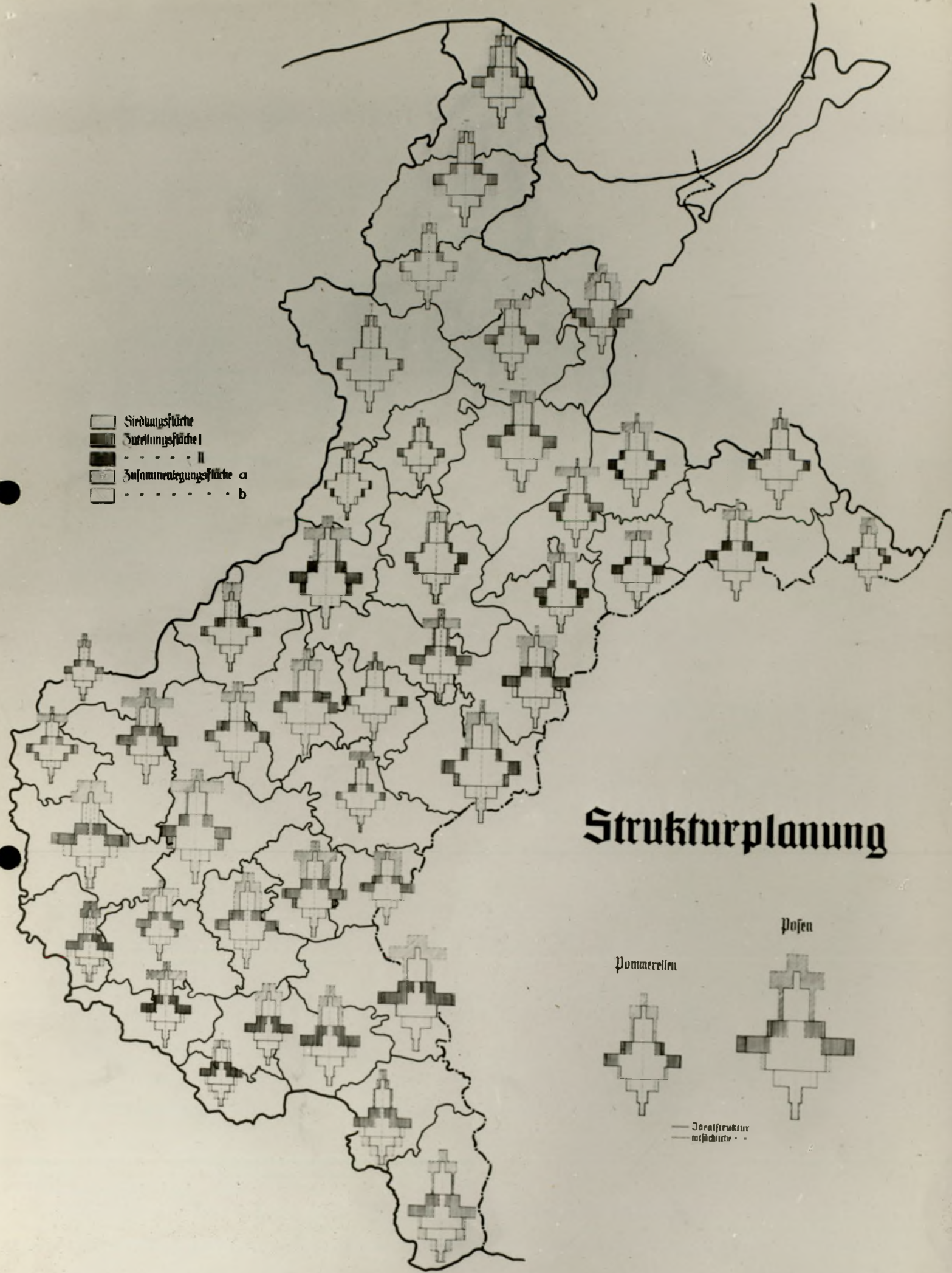
Udział niemiecki w ogólnym zaludnieniu w poszczególnych powiatach w 1910 i 1934 r.

Z X powiatów	posiadało		Y powiatów		% udział Niemców					
	poniżej 10%	10 - 20%	20 - 30%	30 - 50%	pow. 50%					
Obszar	1910	1934	1910	1934	1910	1934	1910	1934	1910	1934
16 powiatów na Pomorzu	-	7	-	8	3	-	9	1	4	-
27 powiatów w Poznańskim	-	15	8	12	5	2	10	-	6	-
43 powiaty na całym obszarze	-	22	8	20	8	2	19	1	10	-

Podczas gdy w 1910 r. nie było żadnego powiatu z mniejszym niż 10% odsetkiem Niemców, to w 1934 r. udział Niemców w 22 a ^{więc} ~~może~~ w połowie powiatów wynosi mniej niż 10%.

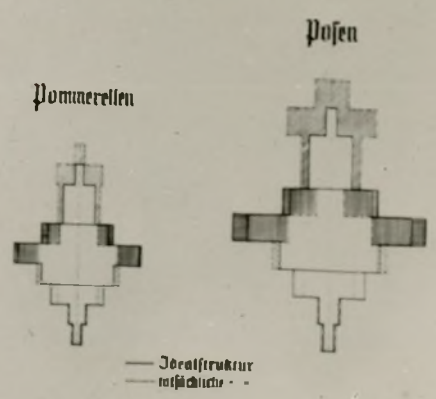
Podczas gdy w 1910 r. w 29 powiatach z ogólnej liczby 43 powiatów zamieszkiwało jeszcze ponad 30% Niemców, to w 1934 r. z tej grupy pozostał tylko jeden - powiat Sępólno.

Wyniki przeprowadzonej przez autorów planu analizy zmian w procentowym ustosunkowaniu się ludności niemieckiej w Poznańskim i na Pomorzu przytoczone zostały z tego względu, że zaprojektowany plan przebudowy struktury agrarnej stawia sobie za główny cel nie tylko powrót do stanu rzeczy z 1910r., lecz i wydatne przekroczenie tego stosunku na korzyść elementu niemieckiego, przy jednoczesnym stworzeniu znacznej przewagi pod względem gospodarczym. Poprzestając na przytoczeniu tych stanowiących podłoże planu danych, przechodzimy do najbardziej nas interesującej części opracowania, zatyt. "planowanie".

- Siedlungsfläche
- Siedlungsfläche I
- Siedlungsfläche II
- Zusammenlegungsfläche a
- Zusammenlegungsfläche b

Strukturplanung

Planowanie struktury

Powierzchnia pod osadnictwo

Jest to powierzchnia, która z ogólnego obszaru większej własności ma być przekazana kategorii gospodarstw chłopskich drogą tworzenia nowych osiedli.

Powierzchnia pod scalenie a.

Jest to powierzchnia, którą trzeba będzie odjąć z obszaru małych gospodarstw. Z niej mają być drogą scalenia utworzone gospodarstwa chłopskie.

Powierzchnia pod scalenie b.

Jest to powierzchnia, którą w szczególnych wypadkach (niepomyślne warunki naturalne) trzeba będzie odjąć z obszaru grupy najmniejszych gospodarstw chłopskich (10 - 20 ha). Z niej również drogą scalenia mają być utworzone gospodarstwa chłopskie.

Powierzchnia dla uzupełnień I.

Jest to powierzchnia, którą należy dostarczyć gospodarstwom chłopskim, ażeby osiągnąć taką samą strukturę, jaka istnieje w okręgach porównawczych.

Powierzchnia dla uzupełnień II.

Jest to powierzchnia, która ponadto winna być dodana tym gospodarstwom chłopskim, które z uwagi na szczególne warunki naturalne i gospodarstwo danego okręgu, muszą mieć jak największy rozłóg.

Brakujące powierzchnie

Jako brakujące określa się takie powierzchnie, które należałoby przydzielić poszczególnym kategoriom gospodarstw chłopskich drogą

osadnictwa i secalenia, ażeby uzyskać przewidzianą w planowaniu racjonalną strukturę gospodarstw chłopskich.

O g ó l n y z a k r e s p r a c n a d p r z e b u d o w ą s t r u k t u r y a g r a r n e j .

Planowanie struktury obejmuje:

powierzchnię pod osadnictwo	625.000 ha,
„ „ secalenie	67.125 ha.

Liczby te wynikają z wzięcia za podstawę struktury agrarnej z 1921r. Od tego czasu w wyniku reformy rolnej rozparcelowano z obszaru większej własności (ponad 180 ha) ok. 165.000 ha. Powierzchnię tę przydzielono gospodarstwom chłopskim, przeażnie drobnym i najdrobniejszym.

Po skorygowaniu w ten sposób powierzchnie, które musiałyby być objęte przebudową struktury, wyniosłyby:

powierzchnia pod osadnictwo	460.000 ha,
„ „ secalenie	130.000 ha.

Dalszy ciąg omówienia ogólnego zakresu prac nad przebudową struktury agrarnej nie jest znany, gdyż w oryginale w tym miejscu dalsze kartki są wyrwane.

"Idealna" struktura na tle rzeczywistej przedstawia się w formie podwójnej niemal całkowicie symetrycznej piramidy, obydwie wierzchołki której reprezentują kategorie największych i najmniejszych gospodarstw, środkowa zaś szeroka podstawa - to gospodarstwa pełnorolne. Dla rozszerzenia tej podstawy, na której ma się oprzeć osadnictwo niemieckie, plan przewiduje przede wszystkim rozparcelowanie nie większej własności, oczywiście polskiej tylko, i utworzenie samodzielnych gospodarstw chłopskich oraz uppełnorolnienie drobnych gospodarstw przy pomocy działek dodatkowych i wreszcie secalenie najdrobniejszych gospodarstw, ażeby i tą drogą powstały również pełnorolne gospodarstwa.

Dalsze projekty stanowią już tylko szczegółowe rozwinięcie tych podstawowych założeń.

Przeprowadzenie i wyniki częściowego celu I.

Z I.

Połowa użytkowanej rolniczo powierzchni w posiadaniu niemieckim.

Cel pierwszy byłby odrazu osiągnięty w niektórych powiatach, gdyby powierzchnia większej własności ponad 100 ha użytk. rol. znajdowała się w niemieckich rękach.

Tak naprzykład :
w powiecie

Udział większej własności ponad 100 ha w powierzchni użytk. rolniczej

W r z e ś n i a	49,6%
Ś r o d a	54,7%
J a r o c i n	52,0%
G e s t y ń	51,4%
K o ś c i a n	52,6%
S z a m o t u ł y	53,9%

W innych powiatach powierzchnie te jednak nie wystarczają dla osiągnięcia częściowego celu I. Tu przede wszystkim należałoby włączyć kategorię gospodarstw 50 - 100 ha, użytkowanej rolniczo powierzchni. Przez to włączenie uzyskuje się prawie 50% powierzchni.

W powiecie

Udział gospodarstw powyżej 50 ha w powierzchni użytkowanej rolniczej

T e z e w	44,1%
C h e ł m n o	46,2%
T o r u ń	42,6%
G r u d z i ą d z	46,4%
M o g i l n o	48,7%

P o z n a ń	50,4%
Ś r e m	50,4%
I n o w r o c ł a w	49,8%
L e s z n o	46,1%

W pozostałych 28 powiatach panadte dołączyłaby się klasa wielkości 20 - 50 ha.

W niektórych nielicznych powiatach nawet po włączeniu kategorii średniochłopskich gospodarstw 20 - 50 ha nie osiągnięto by połowy powierzchni.

W powiecie	Udział gosp. powyżej 20 ha w użytk. rolniczo pow.	Dla Z I brakuje.
K a r t u z y ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~	41,4%	8,6%
Ś w i e c i e	44,0%	6,0%
Czarnków	46,9%	3,1%
W o l s z t y n	36,0%	14,0%
K r o t e s z y n	48,1%	1,9%
R a w i e z	46,1%	3,9%
O s t r ó w	31,3%	18,7%
K ę p n o	42,0%	8,0%

Dotyczy to powiatów o znacznej przewadze drobnej własności, w których późniejsza przebudowa struktury według niemieckich zasad wymagać będzie scalenia drobnych i najdrobniejszych gospodarstw i doprowadzenia do poziomu żywochnych gospodarstw chłopskich.

Zrealizowania częściowego celu I pociąga za sobą zapotrzebowanie 21702 niemieckich rodzin chłopskich i rolniczych dla różnych kategorii gospodarstw.

Dla gospodarstw powyżej 100 ha	1525	
" " " 50- 100 "	1425	10101
" " " 20- 50 "	7111	
" nowych gospod. chłopskich śr. 40 ha	11487	
<hr/>		21702

Wraz z przeprowadzeniem tego częściowego planu na obszarze osadnictwa znajdzie się około 51,7% powierzchni użytkowanej rolniczo - 1518832 ha w niemieckim posiadaniu. Z tego już dzisiaj znajduje się

1/3 - 438 820 ha w niemieckim posiadaniu

2/3 - 1080 000 ha w polskim "

Odpowiednie liczby dla poszczególnych powiatów podaje zestawienie (str.16 - 21), liczby którego oznaczają następujące dane :

- 1) Udział w powierzchni, liczba, pow. użytk. gosp. powyżej 100 ha
  - 2) " " " " " " " " 50 - 100 "
  - 3) " " " " " " " " 20 - 50 "
  - 4) Suma udziału powierzchni, liczby gospodarstw i powierzchni użytkowanej.
  - 5) Dzisiaj znajdująca się do dyspozycji niemiecka własność ziemska według udziału w powierzchni, liczby gospodarstw i powierzchni użytków.
  - 6) dzisiaj znajdująca się do dyspozycji polska własność ziemska według udziału w powierzchni, liczby gospodarstw i powierzchni użytkowanej.
- Z I Liczba polskich gospodarstw do obsadzenia przy przeprowadzeniu Z I.
- S Liczba gospodarstw chłopskich do nowego utworzenia przy przeprowadzeniu przebudowy struktury.
- Z I S Ogólna liczba niemieckich rodzin, potrzebna przy przeprowadzeniu Z I S .

P o ł o w a u ż y t k o w a n e j r o l n i c z o

p o w i e r z o h n i

Pomorze ¹ i Poznańskie (w oryg. " Korytarz ")

Gospodarstwa	% powierzchni użytk. rolniczo	Liczba gospo- darstw	Powierzchnia w ha.
powyżej 100 ha	34,4	2.748	1.010.631
" 50-100 "	5,7	2.527	169.540
" 20- 50 "	11,6	11.836	338.661
Odjęta niemiec- ka własność	51,7 — 14,9	17.111 7.010	1.518.832 438.820
Z I.	36,8	10.101	1.080.012
S	<u>459464</u> —40	11.487	
Z I S		21.702	

P o m o r z e .

P o z n a ń s k i e .

% powierzchni użytk. rol.	Liczba gosp.	Powierzchnia w ha	% powierz. użytk.rol.	Liczba gosp.	Powierzchnia w ha.
	885	276.370		1.877	735.358
	1.346	89.330		1.181	80.196
	5.687	165.707		6.149	186.976
	7.918	531.407		9.207	1.002.530
16,2	2.693	170.038	14,1	4.317	268.602
34,4	5.225	361.369	38,5	4.990	719.907
<u>86063</u> 40	2.152		<u>373401</u> 40	9.335	
	7.377			14.325	

P o m o r z e

Powiat morski			Kartuzy ~~Kościerzyna~~			Kościerzyna ~~Węgorzewo~~			Chojnice		
26,3	74	21.476	13,8	36	11.579	20,4	48	13.430	20,0	63	17.670
7,9	97	6.465	7,6	100	6.385	8,7	90	6.040	13,9	183	12.220
17,3	493	14.228	20,0	602	16.894	25,5	604	17.510	25,3	739	22.220
51,5	664	42.169	41,4	738	34.858	54,6	742	36.980	59,2	985	52.020
11,2	144	9.219	11,7	147	9.227	20,9	270	14.290	13,5	223	11.890
40,3	520	32.950	29,7	591	25.631	33,7	472	22.690	45,7	762	40.130
4655			-	412		1402					
-----	116		-----	- 10		-----	-35		931		
40			40			40			-----	23	
									40		
636			581			507			785		

Starogard			Tezew			Sępólno			Tuchola		
30,0	54	17.670	44,1	93	25.865	17,4	26	8.215	23,0	37	10.015
8,5	74	4.980	-	-	-	16,5	119	7.935	10,2	63	4.270
15,2	309	8.900	-	-	-	27,1	418	12.875	21,3	315	9.050
54,1	437	31.550	44,1	93	25.865	61,0	563	29.025	54,5	415	23.335
13,4	92	7.815	16,3	45	9.560	40,3	402	19.130	17,7	125	6.295
40,7	345	23.735	27,8	48	16.305	20,7	161	9.895	39,8	290	17.040
7508			15780			85			2725		
-----	188		-----	394		-----	2		-----	68	
40			40			40			40		
533			442			163			358		

P o m o r z e

Świecie			Chełmno			Toruń			Wąbrzeźno		
20,2	54	19.015	37,9	59	22.175	35,7	63	21.380	27,9	50	15.905
6,2	94	5.830	8,3	72	4.800	6,9	63	4.160	6,5	53	3.405
17,6	572	16.580	-	-	-	-	-	-	16,7	338	9.475
44,0	720	41.425	46,2	131	26.975	42,6	126	25.540	51,1	441	28.785
24,4	417	22.960	18,8	61	11.002	10,0	52	5.990	11,9	198	6.730
19,6	303	18.465	27,4	70	15.973	32,6	74	19.550	39,2	243	22.055
- 200		12117			10527						
40	5	40	303		40	263		5805	40	145	
298			373			337			388		

Grudziądz			Lubawa			Brodnica			Działdowo		
35,3	74	22.765	22,5	58	16.565	27,6	62	20.710	29,8	34	12.025
11,1	101	7.160	9,3	102	6.860	4,8	56	3.615	12,9	79	5.205
-	-	-	22,7	567	16.710	18,4	481	15.815	18,5	249	7.450
46,4	175	29.925	54,5	727	40.135	50,8	599	38.140	61,2	362	24.680
16,0	64	10.355	6,3	64	4.645	10,3	130	7.720	32,7	259	13.210
30,4	111	19.570	48,2	663	35.490	40,5	469	30.420	28,5	103	11.470
10520		2.749			5790			6080			
40	263	40	69		40	145		40	152		
374			732			614			255		

P o z n a ń s k i e

Wyrzysk			Bydgoszcz			Inowrocław			Szubin		
39,0	101	37.720	26,8	76	21.271	45,5	107	35.620	32,5	57	21.540
7,3	103	7.077	11,4	130	9.064	4,3	52	3.399	6,0	60	4.007
16,6	555	16.014	20,8	540	16.506	-	-	-	16,6	393	11.021
62,9	759	60.811	59,0	746	46.841	49,8	159	39.019	55,1	510	36.568
20,0	355	19.521	20,6	354	16.319	17,4	46	13.642	22,6	263	15.000
40,0	404	41.290	38,4	392	30.522	32,4	113	25.377	32,5	347	21.568
14797						18460			8711		
-----	370		5572			-----	461		-----	218	
40			-----	139		40			40		
-----			40								
	774			531			574			565	

Żnin			Wągrowiec			Chodzież			Czarnków		
31,5	65	18.891	39,1	91	32.796	22,4	29	12.969	25,5	25	9.399
10,0	97	6.472	6,4	77	5.428	6,7	58	3.818	4,0	22	1.504
26,4	523	15.846	21,3	641	17.845	25,6	512	14.735	17,4	224	6.213
68,7	685	41.209	66,8	809	56.069	54,7	599	31.522	46,9	271	17.116
13,6	191	8.128	17,7	375	14.934	23,9	401	13.733	12,7	147	4.658
55,1	494	33.081	49,1	434	41.135	30,8	198	17.789	34,2	124	12.458
8110			15310			6223			4445		
-----	203		-----	383		-----	156		-----	111	
40			40			40			40		
	697			817			354			235	

Oborniki			Szamotuły			Międzychód			Nowy Tomyśl		
36,0	70	27.307	53,9	81	38.449	29,8	31	12.872	36,3	54	32.205
6,9	79	5.251	-	-	-	6,2	39	2.675	1,4	19	1.214
23,0	625	17.457	-	-	-	26,1	388	11.231	13,2	454	11.695
65,9	774	50.015	53,9	81	38.449	62,1	458	26.778	50,9	527	45.114
27,7	442	18.018	14,0	15	10.023	34,1	226	14.707	9,0	485	7.952
38,2	352	31.997	39,9	66	28.626	28,0	232	12.071	41,9	42	37.162
12205		23521			6720			20855			
40	305	40	558		168	40		40	521		
657		654			400			563			
Wolsztyn			Kościan			Leszno			Gostyń		
26,8	25	13.770	52,6	68	27.463	43,6	56	23.957	51,4	61	26.862
0,9	7	487	-	-	-	2,5	21	1.392	-	-	-
8,3	172	4.278	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36,0	204	18.535	52,6	68	27.463	46,1	77	25.359	51,4	61	26.862
1,0	175	5.172	19,4	21	10.125	7,8	11	4.289	1,1	9	5.600
35,0	29	13.363	33,2	47	17.338	38,3	66	21.070	50,3	52	21.262
8346		18680			14651			17959			
40	209	40	467		336	40		40	449		
238		514			432			501			
Rawicz			Krotoszyn			Ostrow			Kępno		
37,5	46	15.811	39,0	72	29.944	23,5	43	16.200	34,4	83	32.014
2,2	13	901	1,8	20	1.376	1,4	14	928	1,8	25	1.716
6,4	98	16.712	7,3	216	5.589	6,4	165	4.399	6,4	223	5.913
46,1	157	19.403	48,1	308	36.909	31,3	222	21.527	42,6	331	39.643
6,4	47	2.705	5,6	69	4.303	4,1	51	2.788	2,5	97	2.408
39,7	110	16.698	42,5	239	32.606	27,2	171	18.739	40,1	234	37.235
9690		14250			3520			12209			
40	242	40	356		88	40		40	305		
352		395			259			339			

Mogilno			Gniezno			Poznań			Śrem		
37,5	141	43.360	30,4	35	15.299	44,4	106	43.500	47,6	81	33.046
11,2	187	12.716	5,6	43	2.815	6,0	86	5.995	2,8	29	1.961
-	-	-	22,9	420	11.522	-	-	-	-	-	-
48,7	328	56.076	58,9	498	29.636	50,4	192	49.495	50,4	110	35.007
17,7	105	19.922	33,6	339	16.863	10,9	47	10.690	5,4	12	3.753
31,0	223	36.154	25,3	159	12.773	39,5	145	38.805	45,0	97	31.254
15460			6274			20480			19360		
	386		40	157		40	512		40	484	
	609			316			657			581	

Środa			Września			Jarocin		
54,7	98	37.275	49,6	71	23.978	52,0	104	51.830
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
54,7	98	37.275	49,6	71	23.978	52,0	104	51.830
2,1	19	8.268	4,4	6	2.150	13,0	28	12.931
42,6	79	29.007	45,2	65	21.838	39,0	76	38.899
23768			17115			26710		
	594		40	428		40	668	
	673			493			744	

Powierzchnia dla przeprowadze-
nia Z I.

Mapa n 37 wykazuje w streszczeniu, jakie wielkości gospodarstw na poszczególnych obszarach należałoby powierzchniowo do tego włączyć.

Dają się tu wyraźnie rozróżnić niektóre zwarte obszary.

Obszar a) Poznańskie - centrum.

Dla pokrycia zapotrzebowania powierzchni wystarczy wziąć pod uwagę większą własność ponad 100 ha.

Obszar b) Dolina Wisły.

Dla pokrycia zapotrzebowania połowy powierzchni wystarczy ~~wziąć~~ większa własność i średnia.

Obszar c) Zachodnia strefa graniczna.

Dla pokrycia zapotrzebowania połowy powierzchni konieczne jest włączenie do tego średnich chłopskich gospodarstw 20 - 50 ha.

Obszar d) Poznań południe

Z I całkowicie się osiągnie tylko przez dołączenie powierzchni, które należą do małych gospodarstw chłopskich.

Przeprowadzenie i wyniki celu
częściowego II.

Z II.

Połowa gospodarstw rolnych w niemieckim posiadaniu.

Częściowy cel II urzeczywistni się, gdy połowa samodzielnych gospodarstw będzie w niemieckim posiadaniu. Jako "samodzielne gospodarstwa" uważałyby się gospodarstwa o powierzchni użytków ponad 2 ha. Jest rzeczą zrozumiałą, że duża liczba gospodarstw o powierzchni 2 ha - 5 ha, nie jest całkowicie samodzielna. Ze względu jednak na podział statystyczny nie da się przeprowadzić innej granicy.

Częściowy cel II zgrubsza zostałby osiągnięty, gdyby gospodarstwa klasy wielkości ponad 10 ha przeszły w niemieckie ręce.

Wówczas względem około 80.000 małych chłopskich gospodarstw polskich przeciwstawiliby się 80.000 średniochłopskich, wielkochłopskich i rolniczych gospodarstw niemieckich.

Na niektórych obszarach cel ten mógłby być osiągnięty niewątpliwie dopiero po równoczesnym scaleniu części małych polskich posiadłości do wielkości gospodarstw chłopskich.

Przeprowadzenie częściowego celu II zapotrzebowałoby jeszcze 42 561 niemieckich rodzin chłopskich dla średnich gospodarstw o obszarze 10 - 20 ha i 20 - 50 ha.

W przybliżeniu znalazłoby się wówczas około 70.000 ha powierzchni użytkowanej rolniczo w niemieckim posiadaniu.

Odpowiednie liczby dla powiatów są w zestawieniu i na mapie M 38.

i zestawienia/
Kolumny liczb mapy/wykazują następujące dane : 1)

-----
1) Kolumny liczb należy czytać poziomo.

P o ł o w a g o s p o d a r s t w

P o m o r z e i P o z n a ń s k i e (w o r y g. " K o r y t a r z ")

Liczba gosp.(1921 r.) - 156.122	Liczba niem. gosp.- 19.542
" nowych niem	
osiedli Z I. - 11.485	" osiedl.Z I S - 21.700
" og.gosp. po	
przep.przeb.str. - 167.607	" og.niem.gosp.
	po przep. Z I.- 41.242
$\frac{1}{2}$ og. liczby gosp. - $\frac{167.607}{2}$	" niem. gosp. - 41.242
Liczba niem. rodzin	
potrzebnych przy Z II.- 42.561.	

P o m o r z e

P o z n a ń s k i e

<hr/>		<hr/>	
61.267	6.505	94.855	13.037
<hr/>		<hr/>	
2.151	7.376	9.334	14.324
<hr/>		<hr/>	
63.418	13.881	104.189	27.361
<hr/>		<hr/>	
$\frac{63.418}{2}$	- 13.881	$\frac{104.189}{2}$	- 27.361
17.828		24.733	

O b j a ś n i e n i e o z n a c z e ń

(kolumna lew)	(Kolumna prawa)
Liczba gospodarstw	Liczba niem. gospodarstw
(skoryg.) 1921 powyżej 2 ha	(skoryg.)
Liczba nowych niem. osiedli Z I.	Liczba osiedlenia Z I S.

- 25 -
P O M O R Z E

Powiat Morski	Kartuzy	Kościerzyna	Kościerzyna	Wągrowo	Chejnice	Starogard			
4.929	250	6.063	329	3.883	489	4.878	341	3.575	181
116	630	10	581	35	507	23	785	188	533
5.045	886	6.053	910	3.918	995	4.901	1.126	3.763	714
<u>5.045</u> -	886	<u>6.053</u> -	910	<u>3.918</u> -	995	<u>4.901</u> -	1.126	<u>3.763</u> -	714
<u>2</u>		<u>2</u>		<u>2</u>		<u>2</u>		<u>2</u>	
1.637		2.117		963		1.325		1.168	

Tezew	Sępólno	Tuchola	Świecie	Chełmno					
2.406	132	2.515	707	2.597	209	6.689	888	3.051	494
394	442	2	163	68	358	5	298	303	373
2.800	574	2.517	870	2.665	567	6.684	1.186	3.354	867
<u>2.800</u> -	574	<u>2.517</u> -	870	<u>2.665</u> -	567	<u>6.684</u> -	1.186	<u>3.354</u> -	867
<u>2</u>		<u>2</u>		<u>2</u>		<u>2</u>		<u>2</u>	
826		389		765		2.156		810	

Toruń	Wąbrzeźno	Grudziądz	Lubawa	Brodnica					
3.084	513	3.505	523	2.892	519	4.450	138	4.760	351
263	337	145	338	263	374	69	732	145	614
3.347	850	3.650	911	3.155	893	4.519	870	4.905	965
<u>3.347</u> -	850	<u>3.650</u> -	911	<u>3.155</u> -	893	<u>4.519</u> -	870	<u>4.905</u> -	965
<u>2</u>		<u>2</u>		<u>2</u>		<u>2</u>		<u>2</u>	
823		914		684		1.389		1.487	

Działdowo

1.990	441
152	255
2.142	696
<u>2.142</u> -	696
<u>2</u>	
375	

- 26 -
P O Z N A Ń S K I E

Wyrzysk		Bydgoszcz		Inowrocław		Szubin		Żnin	
4.322	691	4.401	829	3.274	587	3.668	667	2.334	398
370	774	139	531	461	574	218	565	203	697
4.692	1.465	4.540	1.360	3.705	1.161	3.886	1.232	2.537	1.095
<u>4.692</u>	<u>1.465</u>	<u>4.540</u>	<u>1.360</u>	<u>3.705</u>	<u>1.161</u>	<u>3.886</u>	<u>1.232</u>	<u>2.537</u>	<u>1.095</u>
2		2		2		2		2	
881		910		691		711		173	

Wągrowiec		Chodzież		Czarnków		Oborniki		Szamotuły	
3.207	660	3.484	839	2.489	356	3.183	672	2.731	351
383	817	156	354	111	235	305	657	588	654
3.590	1.477	3.640	1.193	2.600	591	3.488	1.329	3.319	1.005
<u>3.590</u>	<u>1.477</u>	<u>3.640</u>	<u>1.193</u>	<u>2.600</u>	<u>591</u>	<u>3.488</u>	<u>1.329</u>	<u>3.319</u>	<u>1.005</u>
2		2		2		2		2	
318		627		709		415		655	

Międzychód		Nowy Tomyśl		Wolsztyn		Kościan		Leszno	
2.013	341	5.120	1.175	4.122	669	2.183	175	2.820	483
168	400	521	563	209	238	467	514	366	432
2.181	741	5.641	1.738	4.331	907	2.650	689	3.186	915
<u>2.181</u>	<u>741</u>	<u>5.641</u>	<u>1.738</u>	<u>4.331</u>	<u>907</u>	<u>2.650</u>	<u>689</u>	<u>3.186</u>	<u>915</u>
2		2		2		2		2	
350		1.083		1.259		636		678	

Gostyn		Rawicz		Krotoszyn		Ostrów		Kępno	
2.788	119	3.066	227	4.676	333	6.355	434	7.311	569
449	501	242	352	356	595	88	259	305	539
3.237	620	3.308	579	5.032	928	6.443	693	7.616	1.108
<u>3.237</u>	<u>620</u>	<u>3.308</u>	<u>579</u>	<u>5.032</u>	<u>928</u>	<u>6.443</u>	<u>693</u>	<u>7.616</u>	<u>1.108</u>
2		2		2		2		2	
999		1.075		1.588		2.528		2.700	

P O Z N A Ń S K I E

Mogilno		Gniezno		Poznań		Śrem		Środa	
4.330	627	2.252	639	3.597	316	2.634	238	2.287	161
386	609	157	316	512	657	484	581	594	673
4.716	1236	2.409	955	4.108	973	3.118	819	2.881	834
<u>4.716</u>	<u>1236</u>	<u>2.409</u>	<u>955</u>	<u>4.108</u>	<u>973</u>	<u>3.118</u>	<u>819</u>	<u>2.881</u>	<u>834</u>
<u>2</u>		<u>2</u>		<u>2</u>		<u>2</u>		<u>2</u>	
1.122		249		1.081		740		606	

W r z e ś n i a

J a r o c i n

1.630	192	4.609	289
428	493	668	744
2.058	685	5.277	1.033
<u>2.058</u>	<u>685</u>	<u>5.277</u>	<u>1.033</u>
<u>2</u>		<u>2</u>	
334		1.605	

Zusammenlegungsgebiete bei Durchführung von Z I und Z II

O k r ę g i s c a l e n i a

Po przeprowadzenia częściowych celów Z I i Z II przeciwstawiliby się względem ok. 80.000 drobnych polskich gospodarstw chłopskich - 80.000 niemieckich średnio i wielko chłopskich gospodarstw. W niektórych okręgach cel mógłby być osiągnięty niewątpliwie tylko przy równoczesnym scaleniu części drobnej polskiej własności do obszaru gospodarstwa chłopskiego. Te okręgi wykazane są na mapie nr.39 przez zakreskowanie. Dotyczy to tych powiatów, które również na mapie N 35 "Przebudowa struktury" wykazują już duży udział drobnych gospodarstw chłopskich w ogólnej powierzchni.

Z a p o t r z e b o w a n i a i w y n i k i p r z y
p r z e p r o w a d z e n i u w y s i e d l e n i a P o -
l a k 6 w i o s i e d l e n i a N i e m c 6 w .

A S - A N S

W wyniku przeprowadzenia akcji Z I i Z II zostanie dostarczo-
nych do okręgu 64 263 niemieckich rodzin chłopskich celem osiedle-
nia.

Z I = 21 702

Z II = 42 561

Jest to więcej niż trzykrotna ilość w stosunku do osadników, któ-
rzy zostali osiedleni na całym obszarze Rzeszy w latach 1933-1939.
Ręka w rękę z przenikaniem Niemców musi iść zwalnianie ze zwartych
obszarów polskiego osadnictwa. W pierwszym rządzie chodzi o zmniej-
szenie liczby samodzielnych chłopów i rolników. Przedstawiają się
tu następujące możliwości :

- 1) Usunięcie niepożądanych element6w,
- 2) skierowanie do przemysłu i rzemiosła,
- 3) wysiedlenie odpowiednich rodzin do okręg6w niemieckich
i osiedlenie tam w charakterze dzierżawc6w albo robotnik6w
rolnych.

Przy tym musi być przyjęte za zasadę najdalej idące rozproszenie
polskiej ludności i unikanie osiedlania na obszarach zagrożonych
przez Polak6w.

1) Wysiedlanie Z I.

W wyniku akcji Z I musi ulec wysiedleniu :

Samodzielnych chłop6w i rolnik6w	10101
pomocniczych czł6nk6w rodzin	14141
innych czł6nk6w rodzin	<u>6060</u>

30202

2) Wysiedlanie Z II

W przebiegu akcji Z II musi ulec wysiedleniu

Samodzielnym chłopów i rolników	53 732
pomocniczych członków rodzin	75 225
innych członków rodzin	<u>32 239</u>
	161 196

3) Ogólny wynik osiedlenia

Ogólna liczba wysiedlonych polskich chłopów i rolników wraz z członkami rodzin wynosi okragło 200 000 osób.

Osiedlenie 64 263 niemieckich rodzin przy przeciętnej li
liczbie 4 osób na rodzinę, będzie mogło wyrównać skutki wysiedlenia, czyli dotychczasowa gęstość zaludnienia utrzyma się na tej samej wysokości.

Jako czynni zawodowo w rolnictwie Polacy pozostają w okręgu :

samodzielni	70.000
pomocnicze członkowie rodz. . .	80.000
inni członkowie rodzin . . .	40.000
robotnicy	627.000
członkowie rodzin bez zawodu...	<u>324.000</u>
	1.142.000

Liczby dotyczące wysiedlania Polaków i osiedlania Niemców w poszczególnych powiatach podaje zestawienie i mapa N 40. Mapa daje wyjaśnienie odnośnie

- 1) liczby podlegających wysiedleniu w przebiegu akcji Z I i Z II polskich rodzin.
- 2) Liczby podlegających osiedleniu w przebiegu akcji Z I i Z II niemieckich rodzin.

A S - A N S

C h ł o p s k i e o s a d n i e t w o

Pomorze i Poznańskie (w oryg. " Korytarz ")

	A S	A N S
Z I	10.101	21.702
Z II	42.561	42.561
Z	11.171	
	63.833	64.263

P O M O R Z E

P O Z N A Ń S K I E

	A S	A N S	A S	A N S
Z I	5225	7377	4990	14325
Z II	17828	17828	24.733	24.733
Z	3016		8.155	
	26069	25205	37.878	39058

Objaśnienie oznaczeń

A S - wysiedlenie Polaków

A N S - osiedlenie Niemców

Z I - akcja I

Z II - " II

Z - dodatkowa

P o m o r z e

 Powiat morski   ~~Kościerzyna~~   ~~Kościerzyna~~   ~~Wąbrzeźno~~   Chojnice   Starogard

Z I	520	636	591	581	472	507	762	785	345	533
Z II	1.637	1.637	2.117	2.117	963	963	1.325	1325	1.168	1.168
z	79		587						425	
	2.236	2.273	3.295	2.698	1.435	1.470	2.087	2110	1.438	1.701

 Tezew   Sępólno   Tuchola   Świecie   Chałmno

Z 1	48	442	161	163	290	358	303	298	70	373
Z 2	826	826	389	389	765	765	2.156	2.156	810	810
z					203		628		88	
	874	1.268,	550	552	1.258	1.123	3.087	2.454	968	1.183

 Toruń   Wąbrzeźno   Grudziądz   Lubawa   Brodnica

Z 1	74	337	243	388	111	374	663	732	469	614
Z 2	823	823	914	914	684	684	1.389	1.389	1.487	1.487
z			370				290		346	
	897	1.160	1.527	1.302	795	1.058	2.342	2.121	2.302	2.101

Działdowo

Z 1	103	255
Z 2	375	375
z		
	478	630

P o z n a ń s k i e

	r Wyżysk		Bydgoszcz		Inowrocław		Szubin		Żnin	
Z 1	404	774	392	531	313	574	347	565	494	697
Z 2	881	881	910	910	691	691	711	711	173	173
z			405							
	1.285	1.655	1.707	1.441	804	1.565	1.058	1.276	667	870

	Wągrowiec		Chodzież		Czarnków		Oborniki		Szamotuły	
Z 1	434	817	198	354	124	235	352	657	66	654
Z 2	318	318	627	627	709	709	415	415	655	655
z										
	752	1.235	944	981	1.381	944	767	1.092	721	1.309

	Międzybóże		Nowy Tomyśl		Wolsztyn		Kościan		Leszno	
Z 1	232	400	42	563	29	238	47	514	66	432
Z 2	350	350	1.083	1.083	1.259	1.259	636	636	678	678
z					1.168					
	582	750	1.125	1.646	2.456	1.497	683	1.150	744	1.100

	Gostyn		Rawicz		Krotoszyn		Ostrów		Kępno	
Z 1	52	501	110	352	239	595	171	259	234	539
Z 2	999	999	1.075	1.075	1.588	1.588	2.528	2.528	2.700	2.700
z	227		1.075		393		2.350		1.970	
	1.278	1.500	2.260	1.427	2.220	2.183	5.049	2.787	4.904	3.239

P o z n a ń s k i e

	Mogilno	Gniezno	Poznań	Śrem	Środa
Z 1	223 609	159 316	145 657	97 581	79 673
Z 2	1122 1122	249 249	1.081 1.081	740 740	606 606
Z	1345 1731	408 565	1.226 1.738	837 1.321	685 1.279

Wrzeźnia

Ja rocin

Z 1 65 493

Z 1 76 744

Z 2 344 344

Z 2 1.605 1.605

Z

Wirtschaftlich starkes polnisches
Bauerntum
auch nach Durchführung von Z I u. Z II

Gospodarczo silny polski stan chłopski

również po przeprowadzeniu Z I i Z II.

Również po przeprowadzeniu częściowych celów Z I i Z II pozostają okręgi, w których polskość (Polentum) na stosunkowo dużych gospodarstwach siedzi i dlatego pewną gospodarczą siłę wykazuje. Te okręgi są na mapie N 41 uwidocznione przez zakreskowanie.

Między innymi ~~są~~ są to powiaty :

Międzychód, Szamotuły, Oborniki, Wągrowiec, Poznań, Żnin, Mogilno, Gniezno, Środa, Września, Śrem, Inowrocław, Toruń.

Chodzi tu - o względnie zwarty, od wschodniej ~~strony~~ do zachodniej granicy w formie klinu sięgający okręg. W tym okręgu koniecznym jest osiedlanie niemieckich rodzin, odznaczających się dużą ilością dzieci.

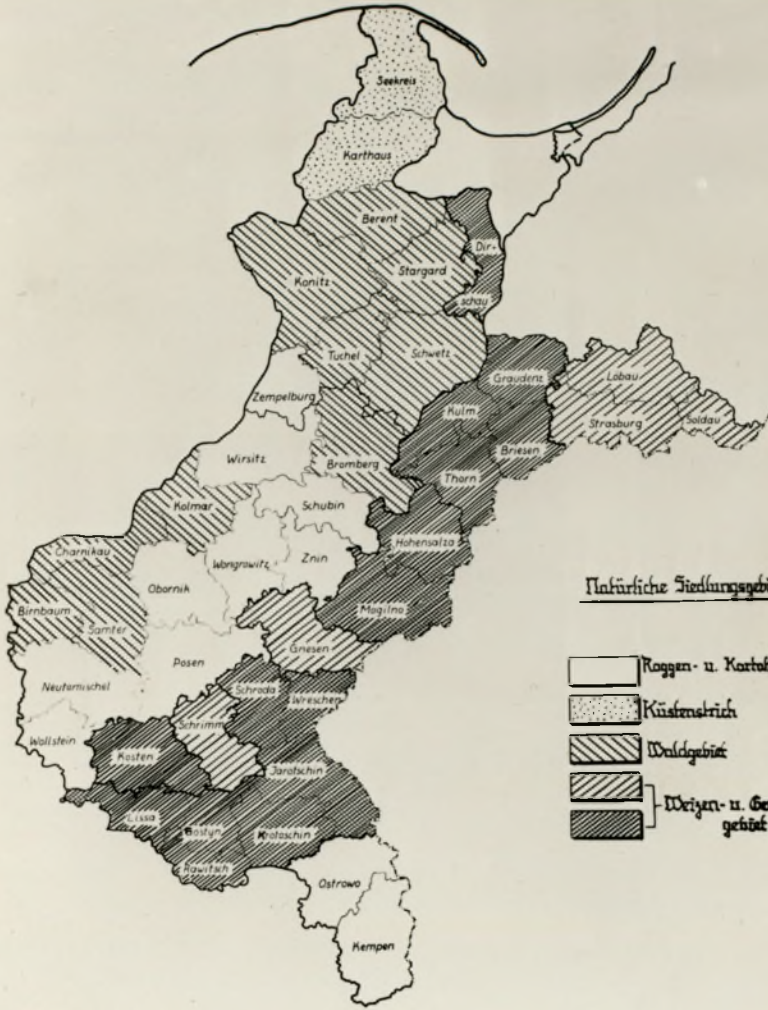
Waldbesitz. Rückgrat
des bäuerlichen Hofes

Własność leśna, kość pacierzowa gospodarstwa
chłopskiego.

Okręgi, w których las musi być uważany jako część składowa chłop-
skiego gospodarstwa i jako kość pacierzowa, są uwidocznione na mapie
N 42 przez zakreskowanie. Przed 1914 r. prawie cały obszar lasów na
tym terenie stanowił własność państwową. Prywatna własność rolnicza
posiadała mało lasów, najmniej posiadał chłop.

Podobnie jak na rolniczej domenie państwowej, Polak jako robotnik
rolny, utrzymuje swoją pozycję polityczno-narodową, tak też czyni on
jako robotnik leśny na terenie rozległych lasów państwowych w okrę-
gu, na którym za wszelką cenę i wszelkimi środkami musiałaby być na-
wiązana polityczno-narodowa łączność między Pomorzem i Prusami Wschod-
nimi. Popełniłoby się znowu ten sam błąd, gdyby się zdążyło do tego
ażebym później znowu przekazać na własność państwa powierzchnie lasów,
stanowiących dawniej własność państwową.

Może i słusznym jest twierdzenie, że lasy państwowe dzisiaj le-
piej są zagospodarowane niż przeciętnie lasy prywatne. Koniec kon-
ców jednak w okręgu tym rozchodzi się nie o jeszcze ^{jednego} festmetr
drzewa, który ztąd może być wywieziony, a o jeszcze jednego niemiec-
kiego chłopca, który zabezpieczony żyje na swoim gospodarstwie.
W istniejących naturalnych warunkach, egzystencję zabezpieczania
tylko chłopska posiadłość leśna. Rozległe powierzchnie lasów, o ile
graniczą bezpośrednio z polami wsi, muszą być użyte na rzecz powięk-
szenia podstaw siedliskowych, niewystarczających pod względem dyspo-
nowania istniejącą powierzchnią użytków rolnych. We wszystkich okrę-
gach o niepomyślnych klimatycznych i glebowych stosunkach, las jest
dla chłopów nieodzowny. Własność leśna i użytkowanie lasów stanowią
kręgosłup zdrowej polityki osadniczej. Osiągnięcie wydatnego wyko-
rzystania lasów jest sprawą wyboru odpowiednich do gospodarki leśnej
chłopów i właściwej organizacji pracy przy hodowli i użytkowaniu lasu
rozwiązanie czego nie powinno być nastrożać żadnych trudności.

Natürliche Siedlungsgebiete

- Roggen- u. Kartoffelbaugebiet
- Küstenstrich
- Waldgebiet
- Weizen- u. Gerstebaugebiet

Politische Siedlungszone

- Hinterland
- Westpreussische Brücke
- Ostwärtige Grenzzone

Podział okręgów osadnictwa.

Dla celów kierowania osadnictwem podzielony jest okręg osadnictwa na części.

1. Naturalne okręgi

	Przeważający rodzaj użytków i przeważający rodzaj upraw.
Strefa wybrzeża	Użytki zielone, łąki, pastwiska <u>Owies, ziemniaki, żyto</u>
Okręg leśny	Las, łąki <u>żyto, ziemniaki</u>
Okręg uprawy pszenicy i jęczmienia	p o l a <u>pszenica, jęczmień, buraki cukrowe</u>
Okręg uprawy żyta i ziemniaków	p o l a <u>żyto, ziemniaki, owies, jęczmień</u>

2. Polityczne strefy osadnictwa

	Załogi osadników
Wschodnia strefa graniczna	<u>Związki pogranicznych osadników wojskowych</u>
Zachodniopruski pomost	<u>Grupy pogranicznych osadników</u>
Zaplecze (Hinterland)	<u>Ogólne grupy osadnicze</u>

Tak się przedstawiają najważniejsze szczegóły planu przebudowy struktury agrarnej w Poznańskim i na Pomorzu, czy też " planu osadnictwa chłopskiego na tym terenie), jak brzmi tytuł dokumentu, który powstał w odczynie planowania S (przypuszczalnie skrót od " Siedlung ") sztabu Reichsbauernführera. A więc w wyniku realizacji planu miałyby bądź połowa powierzchni użytkowanej rolniczo, bądź też połowa gospodarstw znaleźć się w niemieckich rękach. Przy tym z reguły niemieckie gospodarstwa musiałyby być pełnorolne, a nowe osady zaprojektowano nawet o obszarze przeciętnie 40 ha. Natomiast Polacy, w razie pozostawienia im połowy ogólnej liczby gospodarstw musieliby się zadowolić najdrobniejszymi. Ponad 40 tys. polskich rodzin skazanych jest w myśl planu na utratę swych gospodarstw; na miejsce wywłaszczonych 200.000 Polaków ma przyjść także ilość Niemców, przy czym Polacy mają być usunięci jako niepożądany element, bądź skierowany do pracy w przemyśle czy ~~rzemiośle~~ rzemiośle, bądź też wysiedleni do Rzeszy by tam pracować jako robotnicy rolni, w najlepszym razie dzierżawcy. Tak równoległe do pracy sztabu Wehrmachtu, przygotowującego plan inwazji wojskowej toczyła się praca w innym sztabie, mająca na celu stworzenie planu również operacyjnego, lecz dla potrzeb urzędów kierujących sprawami agrarnymi. Zawarte w tym planie założenia ogólne w odniesieniu do zmiany stosunków ludnościowych i własnościowych (brak w tym planie instrukcji wykonawczej, względnie przepisów organizacyjnych), niewątpliwie znalazły zastosowanie w praktyce gdy już w warunkach okupacji obydwu województwa, tak szczegółowo ujęte w tym planie, stały się terenem działalności tegoż urzędu Reichsbauernführera. Dotkliwie odczuła to na swym losie ludność polska tych ziem już w pierwszych dniach okupacji - jeszcze zaś dotkliwiej, gdy decyzja w sprawie kształtowania struktury " nowo przyłączonych obszarów wschodnich " przeszła ~~xx~~ w ręce Führera SS - Himmlera.

